

Nałęcz, Daria

Sprawozdanie z posiedzenia Komisji Historii Prasy

Kwartalnik Historii Prasy Polskiej 29/3-4, 151-152

1990

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

SPRAWOZDANIE Z POSIEDZIENIA KOMISJI HISTORII PRASY

3 października 1989 r. odbyło się kończące bieżącą kadencję posiedzenie Komisji Historii Prasy przy Komitecie Nauk Historycznych PAN. Zagajając obrady i kreśląc smutny obraz rzeczywistości, w której brak pieniędzy, a nawet lokalu na zebrania zdaje się kłaść tamę wszelkiej aktywności, prof. Jerzy Myśliński zwrócił się do zebranych z propozycją rozważenia perspektyw dalszych prac, określenia tak kierunków działań, jak i grona, w jakim Komisja winna się zbierać.

Uczestnicy dyskusji, dzieląc obawy Profesora, pogłębiali jeszcze dobitniej refleksję nad niekorzystnymi zmianami, jakim podlega nauka. Podkreślano narastającą niechęć środowisk studenckich do podejmowania działalności badawczej i w dalszej kolejności — pracy naukowej. Mówiono o trudnościach wydawniczych i o szerzącym się ostatnio procederze wykreślenia z planów wydawniczych pozycji naukowych. W zjawiskach tych upatrywano przede wszystkim znaczących ograniczeń dla rozwijania badań nad historią prasy.

W tym też kontekście rozpatrywano rolę Komisji, zwracając uwagę na potrzebę istnienia centrum koordynującego i inspirującego badania oraz forum merytorycznej i metodologicznej dyskusji. Te funkcje zdają się być szczególnie przydatne dla ośrodków terenowych, które nie dysponują pełną informacją, jak i nie chcą być zdane na własne tylko siły, zwłaszcza gdy brakuje dobrych wzorów, które mogłyby stanowić wystarczające oparcie dla podejmowanych prac. Problematykę tę podejmowali doc. W. Pepliński, doc. A. Notkowski, a także doc. U. Jakubowska, dr B. Łukaszewicz, dr A. Kozieł, którzy położyli ponadto nacisk na konieczność zapraszania do prac Komisji także i najmłodszych adeptów nauki, co przyspieszyłoby proces profesjonalizacji ich pracy.

Podkreślano również wagę podjętej przez Komisję idei dokonywania przeglądów badań tak w rozbiciu na poszczególne obszary merytoryczne, jak i w rozbiciu geograficznym i chronologicznym. Sumowanie stanu wiedzy i postępu prac według tego schematu pozwala w lepszym stopniu zidentyfikować sfery dotąd pomijane i wskazać tematy nowych poszukiwań. Stanowi też istotny element w inspirowaniu badań regionalnych.

Odrębnym zagadnieniem poruszonym w dyskusji była intencja nawiązania współpracy z innymi ośrodkami badawczymi, których obszar zainteresowań w jakimś chociażby zakresie pokrywa się z zainteresowaniami Komisji. W tym kontekście wskazano na Ośrodek Badania Żydów Polskich działający w Uniwersytecie w Jerozolimie, a także Towarzystwo Polonia, które mogłoby wesprzeć prace nad prasą emigracyjną.

Wśród pilnych zadań Komisji prof. A. Słomkowska dostrzegła konieczność podjęcia interwencji w sprawie zabezpieczenia i gromadzenia przez biblioteki i archiwa źródeł dotyczących prasy. Jak dotąd wiele istotnych dla przyszłych badań

materiałów ulega likwidacji. Dotyczy to zarówno zbiorów redakcyjnych, jak i zbiorów bieżących czasopism, które przekazywane są wręcz na makulaturę. Żadna z instytucji nie troszczy się też o spuścizny po dziennikarzach.

Doc. M. Kwiatkowski apelował, by Komisja aktywniej pełniła swą rolę promocyjną dla nowych badań, m.in. skupiających się nad źródłami dźwiękowymi i filmowymi.

Z powyższymi wnioskami, kreślącymi zakres prac Komisji, postanowiono zapoznać prezydium KNH.

Zebrani wysłuchali też referatu doc. Konrada Zawadzkiego na temat poloników prasowych XVI—XVIII w. przechowywanych w zbiorach bibliotek i archiwów RFN. Dzięki prowadzonym tam poszukiwaniom udało się doc. Zawadzkiemu odnaleźć 143 nie znane i nie odnotowane dotąd w żadnej bibliografii gazety ulotne, a także 24 nie znane oficyny wydawnicze, drukujące polonica prasowe. Dzięki tym odkryciom można już przesunąć cezurę rozpoczynającą dzieje prasy polskiej z roku 1514 na 1501, kiedy to opublikowano gazetę z tekstem paktu antytureckiego.

Daria Natęcz